

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1915 kl. 1 e. m.

*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1,
i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen
med begäran om utredning rörande åtgärder till före-
byggande av simulation bland inskrivningsskyldige
och värnpliktige.*

I en inom första kammaren väckt, till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 61, har herr *Rosén* hemställt, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande åtgärder till förebyggande av simulation bland inskrivningsskyldiga och värnpliktiga. *Motionen.*

I fråga om motiveringen tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

I våra tider, då värnpliktsarméerna trätt i de stående härarnas ställe, har kravet på alla vapenföra mäns deltagande i de vapenövningar, som avse att förbereda för kriget, allt kraftigare gjort sig gällande. Någon eftergift i fråga om detta krav kan också endast i ytterst ömmande undantagsfall medgivas: den enskildes intressen måste vika för statens. *Utskottet.*

Om ock exempel icke saknas, att värnpliktig genom simulation söker undandraga sig ifrågavarande medborgerliga plikt, synes det dock som om motionären företrädde en alltför pessimistisk uppfattning av förhållandena. Det förefaller som motionärens framställning vore tillämplig mera på tider, som varit, än på dem, som nu äro.

Tidigare torde helt visst icke sällan förekommit, att värnpliktige vid inskrivningarna sökte simulera kroppsfel eller sjukdom i syfte att frikallas från militärtjänst. Liksom vederbörande myndigheter väl då voro mindre stränga än i våra dagar, möjliggjorde då gällande, tillämpliga författningar icke såsom nu ett effektivare förfaringssätt i fall, då det kunde synas tvivelaktigt, huruvida simulation förelåg eller ej.

Numera inskrivas, såsom känt torde vara, alla de, som icke uppenbarligen böra kasseras. I fall, där tveksamhet råder om den inskrivningsskyldiges tjänsteduglighet, kan antingen uppskov med inskrivningen beviljas till det år, under vilket den värnpliktige fyller 24 år — ett förfarande, som är tillämpligt, därest kassationsorsaken, såsom vid försenad kroppsutveckling och dylikt, förmodas vara av övergående natur -- eller ock inskrives den värnpliktige för att sedermera efter någon tids deltagande i vapenövningarna vid förnyad besiktning definitivt frikallas eller förklaras tjänsteduglig. Enligt gällande bestämmelser skall sådan besiktning hava ägt rum en månad efter rekrytskolans början.

Det torde vara uppenbart, att under sådana förhållanden eventuella simuleringsförsök måste hava mycket små utsikter att lyckas, och frestelsen att på sådant sätt söka undandraga sig värnplikts-tjänstgöringen förefaller att vara skäligen ringa.

Utskottet kan sålunda icke till fullo dela den uppfattningen, att de frikallade skulle kunna i nämnvärd omfattning genom oriktiga uppgifter om sitt hälsotillstånd i förening med en ofta avsiktligt framkallad opasslighet av övergående art lyckas duperade vederbörande läkare. Däremot lär icke kunna förnekas, att denna uppfattning bland allmänheten icke är sällsynt. Men härtill torde orsaken till ej ringa del vara dels lekmannens oförmåga att bedöma en persons användbarhet för militärtjänst, dels ock att mången, som av vederbörande läkare ansetts tjänstoduglig och på grund därav erhållit frisedel, hellre föregiver simulation såsom anledningen härtill, än medger sig hava blivit frikallad på grund av verkliga kroppsliga eller andliga defekter.

Med vad som sålunda anförts har utskottet ingalunda velat förneka, att simuleringsförsöken någon gång kunna lyckas. Den frågan uppställer sig då, huruvida dessa få fall betinga ytterligare lagstiftning utöver den vi redan äga i förut omnämnda bestämmelser.

Motionären har för sin del förordat en sådan ändring i värn-

pliktslagen, att de, som vid inskrivningsförrättning enligt nuvarande lagstiftning frikallas, icke för all framtid bleve friskrivna. Såsom ovan visats saknas numera icke heller bestämmelser av sådan innebörd. Motionären torde således åsyfta en utvidgning av det område, inom vilket desamma verka. Ett sådant krav kan också till en början synas nog så berättigat, icke minst i betraktande av att därigenom skulle kunna vinnas en om än obetydlig ökning av arméns och flottans numerär. Det har emellertid synts utskottet föga tilltalande, att såsom motionären antydningssvis ifrågasatt föreskriva förnyad undersökning för vissa en gång frikallade inskrivningspliktiga ännu vid 27 års ålder. Motionären har själv framhållit, att utom andra olägenheter kunde detta vara menligt även i ekonomiskt avseende. Utan tvivel skulle sådana utsikter ha, såsom motionären framhåller, »en förvånansvärt gynnsam inverkan» på kassationsprocenten, och såsom ett medel till förekommande av simuleringsförsök torde förfarandet vara nog så verksamt. Det förefaller dock utskottet, som vore det ur många synpunkter och icke minst med hänsyn till försvarets popularitet föga lämpligt att för stävjandet av några enstaka simuleringsförsök låta de många oskyldiga lida med de skyldiga, något som med tillämpning av motionärens förslag icke torde kunna undvikas.

Det torde i detta sammanhang ock förtjäna påpekas, att det offer, som en ärligen återkommande undersökningsplikt — eller rättare inskrivningsskyldighet — samt en vid t. ex. 27 års ålder påbörjad och vid omkring 30-års-åldern fullgjord värnpliktstjänstgöring skulle innebära för dem, som utan egen förskyllan icke kunnat uttagas för militärtjänst förrän 6 à 7 år senare än som är brukligt, i regeln torde bliva mångdubbelt kännbarare såväl ekonomiskt som i andra avseenden än vad fallet är för dem, som påbörja sin militära tjänstgöring vid 20-års-åldern. Dessutom bör man måhända också taga i betraktande att utsikterna att först vid en 6 à 7 år senare tidpunkt få inskrivas till militärtjänst torde förleda mången, som bort kasseras eller »ställas på tillväxt», att simulera vapenduglighet i syfte att redan vid en tidigare ålder få fullgöra sin värnplikt. Sådana simuleringsförsök torde nog ha betydligt större utsikter att lyckas, men åtminstone för vår armés fältduglighet torde detta vara föga önskvärt.

I alla händelser kan utskottet för sin del icke förorda några som helst straffbestämmelser, tillämpliga på simulanter i denna deras

egenskap, i synnerhet enär, såsom väl torde vara känt, mången vid inskrivningsförrättningarna i god tro föreger sig lida av sjukdom, som, om den vore för handen, skulle utgöra kassationsorsak. Säkerligen skulle dessa, om sådana straffbestämmelser komme till stånd, understundom få alltför dyrt plikta för sin »inbillningssjuka».

Med anledning av vad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att första kammaren icke måtte bifalla förvarande motion.

Stockholm den 18 februari 1915.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Hammar-skjöld, Hallberg, Sandler, Pettersson, Valerius Olsson, Forssman och Oscar Olsson.
